

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Preobširna avtonomija.

V včerajšnjem članku smo omenjali, da organ Staro-Čehov „Pokrok“ nij zarad tega z Razlagovim govorom v državnem zboru zadovoljen, ker je le ta rekel, da male dežele ne bi mogle prenašati preobširne avtonomije, ker bi jim za to manjkalo duševnih in materialnih močij. Sicer sam „Pokrok“ priznava, da je v tem izreku tudi resnica („v tomto vyroku pravda jest i nepravda“) — sicer same take razloge navaja, ki Razlagovo trditev podpirajo, a ipak je hud. On se zavaruje proti temu, da bi se zemlja korune Češke primerjala z deželicami, kakor so Kranjsko, Štajersko, Dalmacija. V teh bi bil tudi po njegovem mnenju pravi luksuz, napravljati avtonomijo na svojo moč oprto. Kajti znano je, pravi, da so vse Avstrijske dežele izvemši Češko, dohjno Avstrijo, v kateri dosti izda Dunaj, in izvemši še gornjo Avstrijo, — pasivne in ne morejo svojih stroškov pokrivati.

Kaj je treba več dokazov za to, da je Razlag resnico govoril, nego jih Bileam „Pokrok“ kratko tu sam daje? In pomniti je treba, da je dr. Razlag pri tem izreku gotovo imel pred očmi dežele kakor so, namreč ne „idealne“ Slovenije, nego Kranjsko etc., ker historični federalisti le te dežele poznajo. Proti avtonomiji teh dežel, proti historičnemu pravu, ki večino slovenskega naroda izroča tujemu terorizmu, smo v tem listu vselej bili, torej je odbitje take avtonomije uže stara reč. Za to deželno avtonomijo se med Slovenci nikdo nij potegoval, izvemši morda dva, tri individue, katerim je uže dovolj, ako je kranjski deželni odbor „naroden“ (če prav v dejanskem delovanju nemškutari tako, kot bi nemški bil). Zato, ker se s temi historičniki zavoljo svojega narodnega položja nijmo mogli strinjati, terjali smo

vsaj administrativno zedinjenje svojega naroda v Slovenijo, opozivljaje se edino na narodno pravo. „Pokrok“ sam nam pove, da je za zdaj taka Slovenija, (o kateri, ako bi uže obstala, gotovo Razlag ne bi rekel, da je za avtonomijo premalo) — „idealna.“ No, da je idealna (za zdaj), da je stoprv v bodočnosti dosežna — to smo si sami mnogokrat uže povedali.

Zakaj so Čehi za najširšo avtonomijo? Da bi svojo narodnost zavarovali, kakor mi? Menda uže tudi, a „Pokrok“ se v tem članku za to ne zmeni, nego samo pravi: mi Čehi smo iz ekonomije za samoupravo; mošnja, iz katere moramo plačevati, je naša, za to hočemo, da bi tudi mi sami iz nje izplačevali, da bi drugi iz nje prejimali a ne „dajali.“ On daje naposled razumeti, da bodo Čehi potlej svojim zaveznikom plačali avtonomijo, kakor prej centralizacijo. — Da, to bi bilo uže lepo! Nekdaj smo tudi mislili, da je to mogoče. A žalibog! zdaj se je občno položje spremenilo in mi nemamo več nadeje, da bi se avtonomičen ali federalističen program tako strogo izvel, kakor smo prej upali, in kakor so ga (za Čeha ugodni, a za nas ipak dvomljivi) fundamentalni članki obrisali. — Hrvatje so mnogo od svojih terjatev odstopili, celo principijelne reči. Vsi pravijo in izkustvo kaže, da so dobro storili. Ali bi se ne imeli mi in Čehi malo od njih učiti?

Govor slovenskega poslanca gosp. Pfeiferja

v državnem zboru 11. marca v specialni debati o konfesionalnih postavah k §. 6.

Ako je uže v generalni debati moj čestiti somišljenik (namreč dr. Razlag. Ur.) obljubil, da se udeležimo posvetovanja zakonske osnove o uredjenju vnanjih cerkvenih zadev, nij s tem nikakor rečeno, da spre-

jemo vsako posamezno točko te predlage.

— Jaz sem se uže včeraj proti §. 2. k besedi oglasil, pa nijsem mogel izvesti svojih načel, ker se je poprej sprejel konec debate.

Druga alineja §. 6 se sklicuje izključljivo na §. 2, kateri se mi zaradi v tretjem odstavku izrečene terjatve, „da mora biti vedenje državljansko, tako, da mu nij ničesa očitati,“ tudi po včerajšnji debati neče zdeti svobodomiseln in tako nedolžen, kakor se gospodu poročevalcu vidi.

Odkar naše ustavno življenje traja, je — kakor se je včeraj omenilo — marsikateremu narodu pojem „državlanskega vedenja“ žalibog le prejasen postal, in kaj enakega se bojimo tudi nasproti celemu stanu duhovenskemu.

„Navedenje uzrokov“ po §. 6, al. 2, nadčuvanje nad državljanskim vedenjem po §. 2, al. 3, se prepušča kakor dozda administrativnim uradom. Kako bodo ti organi, da bi svojim višjim ustregli, tej nalogi odgovarjali, tega mi nij treba dalje omenjati. Ako pa prevdarimo, gospoda, da, ako se sistema spremeni, tudi administrativni uradi svoje politične názore morajo spremeniti, se proti eni in isti osobi „navedeni“ uzroki, kakor tudi po §. 2. oddane kvalifikacije, ne bodo enako glasile. Ako pa bi se, — bilo bi to le obžalovanja vredno spričevalo ustavno uvedene korupcije. Sicer vsakratna vlada dobode na ta način veliko nominalnih in poslužnih pripadnikov. A dovoli naj se mi vprašanje, bode-li potuhnela podpora vladi vseh, ali jej bode dosti poštena? Jaz vsaj se strinjam v tej točki z John Stuart Millom, katerega besede si dovoljujem tu navajati:

„Najtežji uzrok za omejevanje državnega umešavanja daje hudo zlo, kot katero se nam zdi vsako nepotrebno pomnoženje vladne moči. Vsako novo opravljanje, ki se vlad-

Listek.

Postna premišljevanja.

IV.

V taistem starem času, ko so v Kranji še res za fige na cesti prepirali se, v Loki še res smojke pekli, v Višnji gori pa jeli še res „mesú in jega župo“, v taistem času, ko nij bilo še Luke Jarana in njegovega sina „Jožefa Slovenskega“ — tačas nij bilo še liberalizma, — niti mladoslovenskega, niti nemškega, niti ne „frajmavarskega“, katerega Danica uže 10 let eksorcira, pa ga ne more odpraviti. Lepo je bilo tačas! Veselo so coprnce žgali, učenjake preganjali, „brezverce“ v ječi pokorili, pobožno so knjige uničevali, ponižno svetim kloštrom in bogatim duhovnijam tlako delali in desetino dajali,

malo znali a veliko verovali — hej, Slovenci, tačas so bili blaženi in srečni časi in ob sredpostni sredi so menda celo „babo žgali“ in liberalizma nij bilo, niti „Slovenskega Naroda“, ter krave so bile po groši in vino se je pilo po slepi ceni, ter ovsja je kmet pridelal, da ga je bila vsaka luknja polna, in prosá.

A dan denes nij več tako. Prišla so svetopisemska suha leta. Liberalizem prevzema ljudi, kakor vrabci žró prosó. In če dandenes fajmošter pride kmeta zavoljo tega tolažit rekoč: pusti vrabce v prosu, saj so božja bitja, reče liberalušen kmet: e če so božji, naj jim pa bog dá svojo njivo prosá pozobat, jaz moram od nje drage davke plačati. —

Postni čas je, čas pepela pokore, štokša in arneka. Ne zamudimo mi slovenski libera-

luhi postnih premišljevanj delati, da se nam ne poreča od strani naših pobožnih sè svetim Mat. XI. 7—8. „Mi smo vam godli, vi pa nijste plesali, mi smo vam tožne pesmi peli, vi se nijste jokali.“ Jočimo se, Slovenci moji, plešimo in premišljujmo, kaj liberalizem dela, ta novošegni.

Odprimo knjigo humorja, Luka-Jaranovo zgodnjo „Danico“ in v zadnjem broji najdemo črno na belem, da sam liberalizem je kriv, da ženske ne znajo več graha skuhati! Oni dan enkrat pak smo v „Novicah“ brali, da so tatovje in tatvine samo zarad liberalizma. Ali nemate fantazije, in tolke postne premišljevalnosti, da si še dalje izmalate, o bralci, česa je še vsega kriv naš liberalizem. Kriv je, da so svetniki in svetnice letos v Bleiweisovi „Pratiki“ vsi zmešani, posebno sv. Luka, Jaranov patron. Liberalizem je

nemu delovanju pridene, razširja krog njene vpliva na nádeje in bojazni ljudij in čedalje bolje spreminja delavni in marljivi del občinstva v četo, katera hodi za njo ali pa za katero si bodi stranko, katera želi priti do vlade.“

Meni se zdi, da so obstoječe državne postave tudi za duhovenstvo popolnem zadovoljne, in da močni vladi pač nij treba, asekurirati se s tako raztegljivimi ugovornimi pravicami.

Kakor je pred nekaterimi dnevi neki gospod poslanec z leve strani visoke zbornice objektivno postopanje v tiskovnih stvareh zval „obsojenje brez kontradiktornega ravnanja“, in je ta visoka zbornica njegovemu pojasnjevanju s tem pridružila se, da je njegov predlog o odpravljenju objektivnega postopanja posebnemu odboru izročila, zdi se mi drž. ugovorno pravo, ki ga obsega §. 6 z obzirom na §. 2, in in ki ima tako obliko, da se na vso mogočne načine lahko razlaga, tem bolje zavrgljiv.

Kajti med tem, ko v prvem slučaju nasleduje šestokrat sodnijsko postopanje, se lahko v drugem vsa mogoča zlorabljenja počenjajo, tako, da je duhovnik večkrat za celo življenje omadeževan, ne da bi o tem kaj slutil, ne da bi se z vsem uzrokom proti temu lahko branil.

Ker pa je jako prevažni del avstrijskih državljanov katoliške vere, ker dalje vlada sama v motivnih poročilih katoliški cerkvi prednostno stanje priznava, ne zdi se mi določba §. 6. al. 2. tako malostna, ker bi se politični urad brez navajanja faktov edino le na uzroke, ki šestokrat samo zakonove besede citirajo, mogel sklicevati. Zato se mi v teh preveč robatih normah ravno protivje od prednostnega stanja katoliške cerkve kaže.

Včeraj je neki gospod poslanec iz Galicije kazal na protestantovsko postavo od 23. jan. 1866, ki pa ne obsega tako odijoznih določb. Strinjam se torej popolnem z njim, da tako ravnanje s katoliškimi duhovniki, vsi, ki prav mislijo, smatrajo za mojstrovanje celega stanu.

Zato priporočam visoki zbornici sledeči izboljšek:

V §. 6. alineja 2, naj se namestu besed „navedenje uzrokov“ dene: „in navesti fakta, ki jih ima protest za podlago,“ in alineja bi se glasila:

„Zadnji pristuje, ojaviti škofu svoje ugovore, da je letos Bleiweis v isti „Pratiki“, tem svojem največjem literarnem delu, napisal oni članek o „mladoslovenih“, ki kaže milovanja vredno omehčanje možgan. Liberalizem je dandenes kriv, če se kaki farovski kuharici pečenka osmоди; liberalizem je kriv, če zdaj v postu ljubljanski očetje frančiškani ne smejo več po stari šegi štokša prodajati; liberalizem je kriv, da s procesijo, ki hodi in molika od sv. Petra do sv. Jakoba v Ljubljani, da bi ta dva svetca kozé odpravila, — da s to procesijo hodijo same „babe tē stare in tē grde“, katerih varovati se, bi stara mati Skómraba ne svetovala, ker nij nevarno. In najbrž je tudi samó liberalizem kriv, da smo imeli celo zimo lepe solnčne dneve brez snega, zdaj na spomlad pa nam je sneg prve vijolice pobelil in led se po vrhu naredil, — zima spomladi.

vore in navesti fakta, ki jih ima protest za podlago.“

(Pfeiferjev predlog je bil sicer dovolj podpore dobil, a pri glasovanju so ga vendar nemški ustavoverci vrgli, potrdivši §. 6 po vladnem načrtu nespremenjen.)

Politični razgled. Notranje dežele

V Ljubljani 14. marca.

V **državnem zboru** 13. marca naznani minister Auersperg, da so delegacije na 20. aprila v Pešto sklicane. — Monti je interpeliral vlado, zakaj ne uvede hrvatskega jezika v srednje šole po Dalmatinskem. V specijalni debati so se sprejeli paragrafi do 43.

Hrvatski „Obzor“ si iz spremembe ogerskega ministerstva ne obeta niti poboljška niti kajslabšega. — Ali ker je z ogerskimi tudi hrvatski minister dal ostavko, želi hrv. narod poštenega hrvatskega moža na to mesto.

„Pester Lloyd“ meni, da je demisijska **ogerskih** ministrov uže sprejeta, pravi, da se samo še ne vé, ali bi se oficijelno objavila, ali ne. Saski poslanci Gull, Dör, Trauschenfels, Karl in Gustav Dekani so izstopili iz Deakovega kluba, poslanci Kapp, Mangesius, Kaspar in Sachsenheim pa iz Deakovega kluba in iz Deakove stranke. Izstopili Sasi bodo najbrže samo pri saskem klubu, ki je tudi dozďaj obstajal. S tem izstopom se vzmogoči ustvarjenje koalicijskega kabineta.

Vnanje države.

V **francoski** zbornici je minister Broglie predlagal postavno osnovo, naj se dosedanjim municipalnim svetovalcem podaljšajo oblasti do uvedanja nove municipalne postave.

Norddeutsche Allg. Zeitung odgovarja na članek „Germanije“, o katerem smo včeraj poročali, sledeče: Še nikoli se „Germ.“ nij toliko brigala za razmero Nemčije z Avstrijo. Članek se začne z nagajajočim glasom, s katerim poslanec Windthorst rad svoje govore začenja; potem pa se od skoka do skoka bolje ešofira. „Germanijo“ jezi, da politika državnega kancelarja tikoma Avstro-Ogerske vsako čestitjeljno misel izključuje. Kaj pa je prav za prav program „Germanije“? Razrušenje avstro-ogerske monarhije? Od kedaj pa?

„National-Zeitung“ piše: Prava natura klerikalne zvestobe do države se tukaj prav neprevidno kaže svetu. Kakor ti pravijo, obstaja le sledeča alternativa: ali narodna nemška država, ki mora nemško-avstrijske provincije anektirati, ali pa pogin nemške države. Kakor je znano, je centrova stranka v svoj program sprejela posebno zvestobo državi, to je, ohranjenje obstoječe ustave nemške države. Po zgornjih pravilih, ki jih razglasa njihov telesni žurnal, pomeni to tedaj ohranjenje stanja, ki mora državo uničiti. Da je zadnje zares namen naših ultramontancev, to vemo uže zdavnej. Pa dobro je, da se od ultramontanske strani same dokazuje.

Poseben utis na frakcije nemškega državnega zbora so naredile diskusije o konfesionalnih predlogah v avstrijskem državnem zboru. Nemški ultramontanci so nad Avstrijo obupali, ter ščujejo zdaj k bratomornemu boju med obema deželama.

Državna vlada je katoliškim duhovnikom, ki jih je švicarska vlada izgnala, prepovedala opravljanje službe in prebivanje v Alzaciji-Loreni.

V **Japanu** se kaže jako reakcionarno delovanje. Vlada je zaradi tega z vsemi poslanci inostranskih oblasti sprla se. Nemška vlada se boji, da zna priti do kakega tepeža, zato je poklicala neko ladijo v Avstraliji, naj nemudoma v Japan pride.

Dopisi.

Sé štajerskega 13. marca. [Izv. dop.] (Slovenski učitelji in znojem-ska peticija). Omenjeno peticijo zdaj vsestransko pedagogični časopisi pretresujó; eni so „pro“ drugi „centra“. Mi smo uže govorili o tej peticiji in smo naveli razloge, zakaj da je ne moremo nikakor akceptirati, ker uradnik je uradnik, dočim smo mi zdaj svobodni. Ljubljanski „Lehrerverein“ je to peticijo takoj po njenem rojstvu navdušeno pozdravil in se je nadejal, da bode večina avstrijskega učiteljstva tudi to storila a — to se nij zgodilo. Videti je, da je ljubljanskim nemčurkim učiteljem zdaj uže žal, da so zoper one, ki jim dajejo vsakdanji krnh, tako pisarili, in v zadnjih dveh brojih „Schulzeitunge“ uže pišejo jako pomirljivo in se tako rekoč opravičujejo, zakaj sō tak nepremišljen korak storili. In v broji petem ljubljanske „Schulzeitunge“ se vesele, da jih je „Zentralorgan des öster. Volksschulwesens“ broj 3. rešil iz zadrege spravił sē svojim posredovalnim predlogom. Omenjeni list priporoča učiteljstvu sledečo resolucijo v pretres: „1. §. 55. državne postave za ljudske šole naj bi se v tem smislu dopolnil, da bi določil minimum učiteljske plače, ki bi veljal za vse dežele. 2. Onim deželam ki so prerevne, da bi same mogle vzdržavati ljudske šole, naj bi pomagala država in 3. Priporočati je, da bi v onih deželah, kjer dozďaj še tega nij, ljudske šole postale deželne, oziroma, da bi se v vsih deželah osnoval šolski fond, iz katerega bi učitelji ljudskih in meščanskih šol dobivali svojo plačo“. Da mi izrazimo o tem predlogu svoje mnenje, moramo reči, da smo s prvo točko popolnem zadovoljni, ker potem brezdomovinski klerikalci iz onih dežel, kjer so na krmilu, ne bodo mogli izganjati dobrih učiteljev, ki so tako rekoč prvi pogoj dobrega napredka; dozďaj jim je to mogoče, ker učitelju ponujajo tako plačo, da niti pošteno živeti ne more, in je toraj prisiljen, dá gre „s trebuhom za kruhom“.

Drago točko bi mi tudi z veseljem akceptirali, ker tako bi bilo mogoče, da bi bile vse razlike med posameznimi deželami (zastran plač) odpravljene, kar bi bilo šolstvu in učiteljstvu v veliko korist. A bojimo se, da če bi država kako deželo podpirala, bi ona tudi hotela upljevati na njeno šolstvo in bi potem bili učitelji vendar nekako odvisni od države. In če bi bilo pa le v revniših deželah tako, a v bogatejših ne, bi prve bile gotovo vedno veliko na slabem, ker bi svobodoljubni učitelji iz take dežele gotovo v ono vrel, kjer bi bili popolno svobodni.

Kar se tiče tretje točke, da bi bile ljudske šole „Landesanstalt“, je mi ne moremo nikakor odobravati, ker, kakor smo uže rekli: uradnik je uradnik. Opozorujemo le na one dežele, kjer biva več narodov. V taci deželah bi večina deželnega zastopa prezirala želje manjšine, če bi ne bile v interesu njenem (večine). Učitelji bi bili pomočki večini, da bi spravila s časom manjšino iz pod nog, ker učitelji odgojujo mladino, katero lahko navodijo kakor hočejo. Deželni zastop pa bi si že vedel taci učiteljev dobiti, ki bi služili njegovim namenom.

Sicer pa tudi mi nemamo nič zoper to, da bi se ustanovili deželni šolski fondi in bi iz teh učitelji pri davkarijah dobivali svoje

plače, ta dežela bi potem hotela učitelje imenovati in bi bili tedaj učitelji deželni uradniki, kar pa mi odločno odbijamo. To so torej naše misli o tej resoluciji za katero smo imi, če se premislili, katere smo naveli pretrsejo in ona (resolucija) po njih uredi.

Mi gotovo želimo, da se i kranjskemu i učiteljstvu drugih dežel, ki so kranjski enake, plače izdatno zboljšajo, a da se pri vsem tem ne odvzemo narodu vse pravice do šolstva, katerega mora se svojimi žulji vzdržavati.

Jean.

Z Dunaja 12. marca. [Izvir. dopis]. Posvetovanje o konfesionalnih postavah privablja še vsak dan mnogo poslušalcev na galerijo poslanske zbornice. Smešno je trditi, da se tukajšno občinstvo ne bi zanimalo za uredjenje razmer med državo in katoliško cerkvijo. Cesar sam si da vsak dan v Buda-Pešto poročati o teku debate. Minister Auersperg bi ne bil govoril tako robato proti klerikalcem, ko ne bi vedel, da ima cesar odločno voljo postaviti sankcionirati in uvesti. Klerikalci to čutijo, a oni računajo na bog si vedi kakega „deus ex machina“, na kake notranje ali zunanje zmešnjave; kaka mala revolucija delavcev bi tem ljudem najljubša bila. A ničesa takega se neče zgoditi, noben „čudež“ in nič; stvari teko mirno naprej in tudi tukaj zbrani škofje ne bodo šli v ogenj za prenapeteže „pravne“ stranke. Večina škofov si ne želi biti mučeniki, ampak se pogoditi z državo, ker bi prestroga opozicija cerkvi več škodovala, nego hasnila.

Potrebno se mi zdi tukaj omeniti, da je med onimi 224 poslanci, ki so glasovali za konfesionalni predlog, **dvanajst katoliških duhovnikov**. Postave tedaj vendar ne morejo tako strašne in brezverske biti, kakor jih slikajo klerikalni listi, zlasti slovenski, sicer bi ne glasovalo zanje toliko iskrenih katoliških duhovnikov. Vse drugo je katoliška cerkev, kakor pa tako zvana „pravna stranka“, katera je toliko nepotrebna prepira napravila med nami Slovenci. Pravna stranka je čudna zmes feudalno-aristokratskih in birokratično-absolutističnih posvetovalnih ljudi združenih z nekaterimi fanatičnimi popi (duhovniki v vzvišenem pomenu besede take može ne moremo imenovati). Pater Wiesinger, po vsem katoliškem svetu sloveči izdatelj „Kirchenzeitung“ in zdaj tudi urednik „Volksfreunda“, organa Raušerjevega, izvrstno karakterizuje celo pravno stranko. Harant, penzionirani policijski svetovalec, eden najbolj zagrizenih pravonarjev, je namreč v državnem zboru one katoliške duhovnike, kateri se nečejo pridružiti pravni stranki, psoval, da so samo „tudi-katoličani“ („Auchkatoliken“). Na te provokatorične besede je pater Wiesinger v „Volksfreundu“ rabil na pravnarje izrek francoskega pisatelja Dumasa, da imajo ti ljudje (to je pravnarji) „vso pohotnost evnuhov (skopcev), a tudi k sreči vso njihovo nezmožnost“. Ta hudobni citat je neizmerni smeh prouzročil v vseh političnih krogih, tem večji, ker je, kakor nalašč spisan na te Harante, Weisse, Giovanellije, Lienbacherje, in kar je enacih starih birokratov.

Včeraj je snežilo, danes pa je prav neprijetno mrzlo; v vinogradih okolo Dunaja se je še le rezati začelo. Trsni les je zdrav videti in upati je, da bode dosti vina; zato so vinske cene precej nizke. Pozimske setve,

da si je letos bilo malo snega, niso poškodovane.

Domače stvari.

— (Dr. Razlag) je izbran v odseku za poročevalca v državnem zboru pri debati o konfesionalni postavi glede klosterskih društev.

— (K porotnim sodniškim obravam) v Ljubljani bode pripuščeno vselej samo malo omejeno število poslušalcev — razen žurnalstov in juristov — da ne bode ob prilikah prevelike gneče.

— (V Št. Vidu in Dravljah) nad Ljubljano se je pokazala nova kužna bolezen. Osmero ljudi je te dni na nagloma umrlo; v 48 urah je človek zdrav in mrtev; najbrž je tu bolezen „miliaria“ zopet pokazala se, ker se nam tudi z Notranjskega poročila, da jo dobivajo ljudje, ki so jo lani prestali.

— (Kozé) ponehujejo zadnji čas v Ljubljani, a so še hude v okolici.

— (Umrlo je v Ljubljani) leta 1873 989 oseb, od teh je bilo 548 moškega, 441 pa ženskega spola. Leta 1872 je umrlo 811 oseb. Torej lani 178 več. — Kozé so se začele uže v marcu 1873, pa še zdaj razsajajo. Do konca decembra je umrlo 49 oseb na kozah. — Same so se umorile tri osebe. Dva človeka sta se ustrelila, eden je pa v vodo skočil.

— (Na Vranskem) so nekateri možje, ki ne poznajo dosti namena in poklicaj ljudske šole, pritožili se, da učitelji na Vranskem ne učijo toliko nemščine v šoli, kolikor je potrebno in v šolskih postavah zaukazano. Da je koristno, ako se slovenski otroci uže v ljudski šoli nekoliko nemščine uče, bode vsak priznal; kdor pa trdi, na je naučenje nemškega jezika za slovenskega kmetskega otroka potrebno, ali kdor trdi, naj bode v ljudskih šolah po slovenskem nemščina učni jezik, oni naj pač sam rajši v šolo gre, kajti celjski ljudski učitelji ravno tožijo da se slovenski otroci ne morejo tako napredovati ko z nemškimi, ker slovenski otroci učnega jezika, ki je v Celji nemški, ne razumejo.

— (Z Dunaja) se nam piše: Akademsko društvo „Slovenija“ na Dunaji naredi v saboto 14. t. m. na čast liberalnih slovenskih poslancev veselico s petjem h kateri se na Dunaji bivaajoči Slovenci uljudno vajo. Sobana: Hotel Philipakyr, Wieden Hengasse Hr. 2. v prvem nadstropji. Začetek ob 8. zvečer.

— (Iz Celovca) se piše: Tukajšnja porotna sodba je obsodila urednika delavskega lista, knjigovodjo Firnkorna, na tri mesece ječe in prognanstvo iz dežele.

— (Smrt v morji.) Pred nekaterimi dnevi so šli trije finančni stražniki blizu Grada po morji na stražo. Hud vihar nastane. Vsi trije so našli smrt v morji, barko pa so našli drugi dan s puškami vred pri bregu.

— (Sodnijski služabnik Kocijančič) je bil pretečeno soboto zvečer, vračajoč se iz Kviškega, teško ranjen od 4 mož blizu ceste, katera pelje v Sabotin. Misli se, da so to hudodelstvo učinili 4 mladeniči, kateri so bili tisti dan pri tukajšnji sodnji zaradi hudodelstva javne posilnosti ostro kaznovani. Preden je bil Kocijančič ranjen, je slišal besede: „Ta tu je tudi od tribunala, dajmo mu.“

— („Danica“) popravlja našo novico, da se tist zamorec, ki zdaj po našem svetu glaže grize in goreče predivo žre, ne imenuje Janez Kranjski ampak „Jožef Slovenski.“ Vse eno.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescière du Barry

v Londonu.

Odstranjenje vseh bolezní brez leka in stroškov z izvrstno zdravilno hrano Revalescière du Barry iz Londona, katera pri odraslih in otrokih svoje stroške 50krat v drugih sredstvih prihrani.

Izpisek iz 75.000 ozdravljenj bolezni v želodeci, v živcih, v drobu, v prsih, na pljučih, v grlu, v dušnjaku, na žlezah, na ledvicah in v mehurji — od kojih se na zahtevanje posnetki zastoj in franko dopošljejo:

Spričevalo št. 64.210.

V Napolji, 17. aprila 1862.

Moj gospod! Vsled bolezni na jetrah sem bil val sedem let v strašnem stanu sušenja in vsakovrstnega trpljenja. Nijsem bil v stanu ne čitati niti pisati; moji živci so se tresli po celem životu, slaba prebavljivost, vedna nespečnost in imel sem zmirom razburjene živce, da nijsem nikjer našel miru, pri tem sem bil tudi silno otožen. Mnogo zdravnikov je svojo umetnost poskušalo, a ne da bi moje trpljenje olajšali. V popolni obupnosti sem Vašo Revalescière poskusil in zdaj, odkar sem jo tri mesece užival, se zahvaljujem ljubemu Bogu. Revalescière zasluži največjo hvalo, ona me je popolnem zopet ozdravila, tako, da morem svoje družbinsko stališče zopet zavzeti. Z iskreno hvaležnostjo in popolnim spoštovanjem

Marquise de Bréhan.

Spričevalo št. 65.810.

Neufchateau (Vogesen), 23. dec. 1862.

Moja hči, 17 let stara, je trpela vsled pomanjkanja svojih pravil na strašni razburjenosti živcev, imenovani sv. Vidov ples, in vsi zdravniki so dvomili na mogočosti kakšne pomoči. Od tega časa sem ji po nasvetu prijatelja, Revalescière dajal, in ta izvrstna hrana jo je na začudenje vseh, kateri trpečo poznajo, popolnem ozdravila. To ozdravljenje je tu veliko pozornost vzbudilo in mnogo zdravnikov, ki so to bolezen za neozdravljivo proglasili, se zdaj čudi, mojo hčer močno, čvrsto in popolnem zdravo videti.

Martin, Officiere

Comptable en retraite.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuits in pušicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrodu Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Umrli v Ljubljani

od 10. do 12. marca.

Viktor Kham, sin gostilničarske udove, star 4 leta, na vnetji pljuč. Jan. Jaršek, fabriškega delavca otrok, star 2½ leta, na kašlju. Jože Škrbec, delavsk otrok, star 2 leti, na kozah. Neža Weingarten, institutna ubožica, 68 let, na marazmu. Bar. Pilava, dekla, 23 let, na jetiki. Val. Vrbič, delavec, 61 let, na pljučni bolezni. Urša Pezljaj, tesarska žena, stara 73 let, na oslabilni pljuč. Fr. Holub, harfist, star 50 let, na pljučni tuberkulozi. Ivana Jarančič, kondukterski otrok, stara 6 let, na škrlatu.

Tujci.

12. in 13. marca.

Evropa: Kupljen se Štajerskega. — Šmajdek iz Toplice.

Pri Slonu: Švinger iz Podzemelj. — Neuman iz Reke. — Bar. Tauffrer iz Višnjegore. — Blank iz Ausbacha. — pl. Slavik z Ogerskega.

Pri Maltici: Blaške iz Prage. — Kump iz Fučberga. — Kozel iz Kočevja. — Grom iz Podklostra. — Mivelzen z Dunaja. — pl. Hempel iz Hazenbihla. — Schmidt iz Grada. — Janovitz iz Trsta. — Freytag iz Lipske. — Balog iz Weissenburga. — Pogačnik iz Cirknice. — Schütz z Dunaja. — Laser iz Kočevja. — Čistnar z gospi iz St. Petra. — Košir iz Trsta. — Urbančič iz Predvdora.

Pri Zamoreci: Straus iz Celja. — Gros iz Ljubna. — Zinser iz Grada. — Perko iz Pulja. — Leskovšek iz Poljan.

Dunajska borza 14. marca.

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	85	"
1860 drž. posojilo	103	75	"
Akcije narodne banke	966	—	"
Kreditne akcije	231	—	"
London	111	90	"
Napol.	8	92	"
C. k. cekini	—	—	"
Srebro	106	25	"

Cement,

najboljši in po ceni, se dobi v c. kr. glavni zalogi tabaka, stari trg št. 15, v Ljubljani. (69—1)

Grahove, fižolove in lečne klobase,

potem vsake vrste

meséne in zeleninske konserve, gozdna, poljska in travniška semena,

najboljši gorenjski

poljski gips,

najčistejše

sufólske svinje za pitanje,

se dobé pri

Peter Lassniku,

specerijska, materijalna, barvna vinska, slatinska in delikatesna

kupčija

(51—3)

v Ljubljani

pri frančiškanskem mostu.

Lekarna Piccoli

„k angelju“.

Zdravniške droge, kemični in farmacevtični proizvodi na debelo in na drobno.

Naročila zunaj Ljubljane se naglo izvršujejo proti poštnemu povzetju in stroške za imbalžo in ekspedicijo i. t. d. trpe gospodje komitenti.

Prodajalcem se daje navadna nagrada.

Izleček iz Chine in Coke.

Odkar je proti koncu sedemnajstega stoletja China in malo časa potem Coka v Evropi znana postala, je njihova vrednost tako hitro rastla in si je tako ime pridobila, kakor nobeno drugo zdravilo. Ta vrednost pa se je še povišala, ko sta leta 1820 Polletier in Caventou iz omenjenih dveh predmetov izlekla chinino in l. 1859 dr. Paolo Mantegazza, profesor na kralj. padovanski univerziteti, kateri je bival več časa v Ameriki, razglasil jako učen spis, kako zdravilno moč ima Coka. Moj izleček, ki je narejen na podlagi teh dveh predmetov in iz najboljšega blaga, ki mi prihaja od vira, me deva v stan, da ponudim občinstvu in zdravniški vedi zdravilo, katero se more smatrati za eno najboljših sredstev, da se odpravi slabost življenja, katera se kaže v razdraženosti živcev; da se odžene lenoba, ki zavira reproduktivno zmožnost; da se pospeši cirkulacija, da se olajša prebavljivost, in da se pod različnim organom in členom nova moč in novo življenje.

Tedaj je veliko in važnih sprememb v organizmu, v katerih izleček iz Chine in Coke podaje krepko pomoč; toda zares neobhodno potreben je pri slabosti želodca, ki odvisi od slabega prebavljenja, pri zdravljenju perijodične mrzlice, pri tifoidih in pri vnetji, pri posebnih nervoznih boleznih, pri izcejanji in izgubljanju sokov i. t. d. i. t. d.

Rabljenje. Izleček iz Chine in Coke se jemlje vsaki dve uri po eno veliko žlico. Osoba, ki imajo močan želodec, morejo vzeti zaradi večje komoditete dve žlici na enkrat, zjutraj preden vstanejo, in zvečer, ko grejo v posteljo. Za otroke pri šestih ali sedmih letih zadostuje polovica, pri drugih pa se ali povečuje ali pomanjšuje kakor so ali otročji starosti ali mladeniški bliže. (68—1)

Ozira vredno!

Medicinsko-popularna razsodba zdravilnosti in učinka pravega

Wilhelmovega

antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi po resničnih dokazih.

Le mnogi dokazi izvrstne upljivosti zgoraj imenovanega čaja v protinskih in revmatičnih boleznih, potem pohvalni sprejem in rabljenje od veliko racionalnih zdravnikov, so nas napotili, tukaj o tem važnem sredstvu govoriti. Veliko je tistih, ki vsako leto obiskujejo žvepljene toplice, da bi tam našli zlažanje in oproščenje svojih protinskih ali revmatičnih boleznih, in v resnici se vrnejo domu kot novo ustvarjeni. Dvakrat mora torej tiste boleti, katere omejeno premoženje ali nemoč, od svojega poklica, od svojih ločiti se, izključuje, udeležiti se zdravilnosti majke narave; oni so obsojeni na vedne bolezni. V tem slučaju je tedaj, kjer se ta čaj izkaže in je zategadelj visoke vrednosti. Ta čaj ima specifično upljivost na scalnico, pot in krv bolnikovo, kar smo po kemični preiskavi scalnice in potu opazovali in more vsak na protinu in revmatizmu trpeči, ki rabi ta čaj, čudno spremembo, posebno v scalnici (katera se že v malo dneh vedno bolj in bolj kalit in goša kaže na dnu, v kateri so anormalne izpeljane dražjoče tvarine) sam opazovati, pri čemer bode ob enem veselje doživeti, da bo čutil svojo bolezen vsak dan zmanjševati se in naposled celo izginiti.

Ravno tako vzroči ta čaj (vžit, pred ko se spat gre) zbadanje na koži in jako zmerno izparjenje kože, kar bolnemu vedno veliko izboljšanje dela.

Uživanje tega čaja nij nikakor neprijetno, ne nadleguje prebavljanja in pospešuje zelo pri marsikom odpiranje telesa. Torej imamo polni uzrok, zaznamovati ta čaj ko cenilno obogateno zdravilo zoper protin in revmatizem in za čiščenje krvi.

Javna zahvala

gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen, ki je iznašel antiartritični antirevmatični krvočistilni čaj. Čisti krv zoper protin in revmatizem.

Ako tukaj javnost nastopim, je zategadelj, ker smatram prvič za dolžnost, gospodu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen, svojo iskreno zahvalo izreči za dobroto, ki mi jo je njegov krvočistilni čaj v mojej revmatičnej bolezni izkazal in potem, da bi tudi druge, ki so tej hudej bolezni propali, na ta izvrstni čaj opozorila. Nijsem v stanu, mučne bolečine, ki sem je skozi cele tri leta pri vsaki vremenski spremembi trpela, popisati, in katerih me nijso mogla ni zdravila, ni žvepljene toplice v Badenu pri Dunaji rešiti. Brez spanja valjala sem se cele noči v postelji sem ter tje, moja slast se je manjšala vidno, moj izgled se hujšal in cela telesna moč je pojemala. Po 4 tedne dolgem uživanju imenovanega čaja sem bila svojih bolečin celo rešena, in sem se zdaj, ko že o tednov ne pijem več čaja, tudi celi telesni položaj se je zboljšal. Trdno sem prepričana, da bode vsak, ki v enakih boleznih pribeži k temu čaju, tudi iznajdnika njegovega, gospoda Francu Wilhelma, kakor jaz, blagoslovil. Z izvrstnim spoštovanjem

Grofica Budschin-Streitfeld,

sopruha oberstajntanta, na Dunaji,

(12—3)

Währinger Hauptstrasse.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen pri Dunaji ali v mojih po časnikih navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi dobiva: v Mariboru pri Alois Quandestu; v Celju Baumbachovi lekarni, Rauscherjevi lekarni, pri Karl Krisperju; v Lonceu na Štaj. pri L. Müllerju, lek.; v Mozirju pri Tribuču; v Varaždinu pri dr. A. Halterju, lek.; v Slov. Gradci pri J. Kalligaritschu, lek.; v Ljubljani P. Lassnik.

Javna zahvala.

Oziroma na požar, ki je bil 27. februarja t. l. na mojem posestvu Hölzenegg, si dovoljujem zavarovalnemu društvu

„Riunione Adriatica di Sicurtà“ v Trstu,

za nemudno preiskavanje škode po svoji glavni agenciji v Ljubljani in za promptno odškodovanje v popolnem znesku zavarovnine tukaj očitno izrekat svojo zahvalo, ter to društvo vsakemu najboljšo priporočati.

Na Vrhniki, 5. marca 1874.

(67)

France Golob.

Marija Drenik

si jemlje čast priporočati svojo

kupčijo v Ljubljani na narodnem trgu, šte. 32

poleg nunske cerkve, ter zagotavlja nizke cene in naglo izvršitev častitih naročil.

Zaloga

pričetih in izdelanih stikarij, na kanavas, papir, sukno i. d.

Vsake vrste volnate preje. Volne za stikanje, pletenje, kvačkanje (heklanje.)

Priprave za stikanje se svilu, šeniljo, zlatom in jagodi (perlu.)

Platnenih trakov, krilnih robcev, gumb, škarij i. t. d.

Svile v kriticah in navitkih, potem niti (cvirn) kinežki in mašinski, v razno-

vrstnih barvah in plemenih.

Na povoljno zbiranje so jeklene, košene in lesene budalke in igle za šivanje,

pletenje, vezanje i. t. d.

Razno usnjasto blago, žepnice i. d.

Leseni izdelki, umetno zrezani ali leskani, pr. držala za obleko, ključi, ročne prti,

knjige; oklepi za podobe i. t. d. (66—2)

Galanterijsko blago, bizoterije, po najnovejšem okusu, in igrače.